

DİÇOD

DİSİPLİNLERARASI ÇOCUK HAKLARI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Journal of Interdisciplinary Research on Children's Rights

Yıl / Year 1 Sayı / Issue 1

Mart / March 2021

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ
ÇOCUK HAKLARI
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ

DİSİPLİNLERARASI ÇOCUK HAKLARI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Journal of Interdisciplinary Research on Children's Rights

DERGİNİN SAHİBİ

Doç. Dr. Yasemin MAMUR IŞIKÇI

EDİTÖRLER KURULU

Doç. Dr. Müzeyyen ALTUNBAY

Doç. Dr. Çağla YİĞİTBAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Gonca ULUDAĞ

YAYIN EDİTÖRÜ

Dr. Öğr. Üyesi Gonca ULUDAĞ

Arş. Gör. Abdullah DİRİKOÇ

YABANCI DİL EDİTÖRÜ

Dr. Öğr. Üyesi Nurullah ÇALIŞ

SEKRETERYA

Öğr. Gör. Levent ŞİMŞEK

KAPAK TASARIMI

Dr. Öğr. Üyesi Selahattin YILMAZ

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Selma KARATEPE	İstanbul Gelişim Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa ÖNEN	İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Azize Serap TUNÇER	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi
Prof. Dr. Önder KUTLU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Songül SALLAN GÜL	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Belma TUĞRUL	İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. S. Erhan DEVECİ	Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Sema KUĞUOĞLU	İstanbul Medipol Üniversitesi
Doç. Dr. Özge METİN ASLAN	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Doç. Dr. Seydi Ahmet SATICI	Artvin Çoruh Üniversitesi
Doç. Dr. Yalçın KANBAY	Artvin Çoruh Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz Tufan EMİNİ KURTULUŞ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Süheyla ERİKLİ	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Seda ÇARIKÇI	Milli Eğitim Bakanlığı

Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi hakemli bir dergidir. Yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlara aittir. Dergide yayınlanan makaleler kaynak gösterilmek suretiyle kullanılabilir.

İletişim: dicod.editor@gmail.com

Yıl: 1 Sayı: 1

ISSN: 2757-9107

YAYIN POLİTİKASI

1. Eğitim, sağlık, hukuk, siyaset bilimi, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, felsefe, psikoloji, sosyoloji, tarih, iletişim, teknoloji, mimarlık, sanat, spor, iktisat, edebiyat, dil başta olmak üzere çocuk hakları ve çocukluk kültürü ile ilgili konular derginin kapsamını oluşturmaktadır.
2. Makale değerlendirme sürecinin tüm aşamaları Dergipark sistemi üzerinden yürütölmektedir. Başvuru sürecinden itibaren tüm aşamalarda gerekli belgelerin iletilmesi, yazışmaların sağlanması, bilgilendirmelerin yapılması için tüm taraflar sadece bu sistemden yararlanacaktır.
3. Dergiye gönderilecek aday makaleler için yazarların benzerlik raporlarını aşağıdaki belgelerle birlikte iletmeleri gerekmektedir. Benzerlik oranı %20'den fazla olan çalışmalar herhangi bir işleme gerek kalmaksızın yazara iade edilir.
4. Dergiye gönderilen çalışmalarla ilgili değerlendirme sürecinin başlatılabilmesi için ilk işlem ön incelemenin gerçekleştirilmesidir. Bu incelemede çalışmanın yayın politikasında belirtilen koşulları sağlayıp sağlamadığı belirlenir. Bu aşamadan geçemeyen çalışmalar reddedilir.
5. Dergiye sunulan tüm çalışmalar çift kör hakem sistemi ile değerlendirilir. Hakem değerlendirmelerinin çelişmesi veya yetersiz bulunması halinde Yayın Kurulu ek hakem değerlendirmelerine başvurabilirler.
6. Hakemler tarafından düzeltme istenen çalışmalar, yazarlar tarafından gözden geçirildikten sonra aynı hakemlerin incelemesine yeniden sunulur. Bu aşamada hakemler tarafından yeterli bulunmayan çalışmalar reddedilir.
7. Dergide yayımlanacak çalışmalarla ilgili nihai karar Yayın Kuruluna aittir.
8. Makale değerlendirme süreci en fazla iki ayda tamamlanır.

HAKEM LİSTESİ

Prof. Dr. Azize Serap TUNCER

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet
azizeseraptuncer@karatekin.edu.tr

Doç. Dr. Aliye Bulut

Gaziantep İslam Bilim Ve Teknoloji
Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Ebelik Bölümü
aliye.bulut@gibtu.edu.tr

Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi
Uygulamalı Bilimler Fakültesi
Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü
Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı
mustafakocaoglu@erbakan.edu.tr

**Doç. Dr. Filiz Tufan EMİNİ
KURTULUŞ**

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Kamu Yönetimi Bölümü
Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı
ftemini@comu.edu.tr

Doç. Dr. Salih Dursun

Karadeniz Teknik Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
sdursun@ktu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Esmeray

ALACADAĞLI
Bayburt Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı
ealacadagli@bayburt.edu.tr

**Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Reşit
SEVİNÇ**

Harran Üniversitesi
Bozova Meslek Yüksekokulu
Muhasebe Ve Vergi Bölümü
Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Pr.
rsevinc@harran.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Merve ERGÜNEY

Samsun Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
merve.erguney@samsun.edu.tr

**Dr. Öğr. Üyesi Nihan FEYMAN
GÖK**

Çankırı Karatekin Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Çocuk Gelişimi Bölümü
nfeymangok@karatekin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Soner AKIN

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

**Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Seda
ÇAVUŞ**

Düzce Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü
Okul Öncesi Anabilim Dalı
zeynepседacavus@duzce.edu.tr

Dr. Sevi KENT KÜKÜRTÇÜ

Öğretmen/M.M Boydak İ.Ö O
Erciyes İlkokulu
kentsevi@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

Araştırma Makalesi

Kanada (Alberta Eyaleti) Çocuk Ombudsmanlığı'nın Çocuk Hakları Üzerindeki Rolü ve Önemi

Betül Ateş..... 8-25

Üniversite Öğrencilerinin Çocuk Katılım Hakkı Farkındalıklarının İncelenmesi

Aylin Sop & Zeynep Topcu Bilir..... 26-45

Sosyal Medya, Aile ve Çocuk Etkileşiminin Çocuk Hakları Bağlamında İncelenmesi

Hülya Tokuç & Veli Duyan..... 46-66

Sivil Toplum Kuruluşlarının Politika Yapım Sürecine Etkisi: Çocuk Vakfı Örneği

Zeynep Karatay..... 67-82

Derleme Makalesi

COVID-19 Pandemisinin Çalışan Çocuklara Olası Etkisi

Çağla Yiğitbaş & Mahmut Koçak & Çağla Yaman..... 83-92

CONTENTS

Research Article

- The Role and Importance of Canadian(State of Alberta) Children's Ombudsman on Children's Rights**
Betül Ateş..... 8-25
- Investigating The Awareness of University Students Towards Child Participation Right**
Aylin Sop & Zeynep Topcu Bilir..... 26-45
- Investigation of Social Media, Family and Child Interaction in the Context of Children's Rights**
Hülya Tokuç & Veli Duyan..... 46-66
- The Effect of Non-Governmental Organizations on the Policy Making Process: The Case of the Çocuk Vakfı**
Zeynep Karatay..... 67-82

Review Article

- Possible impact of the COVID-19 Pandemic on Working Children**
Çağla Yiğitbaş & Mahmut Koçak & Çağla Yaman..... 83-92

SUNUŞ

Çocuk ve çocukluk kavramlarına tarihin ilk dönemlerinden Ortaçağ dönemi sonlarına doğru özel bir önem verilmemiştir. Bu nedenle çocuklar birçok konuda yetişkinlerle bir tutulmuş, kendilerine has özellikleri ve ihtiyaçları olduğu pek kabul görmemiştir. Hatta çeşitli toplumlarda çocukluk üretime katkı sağlamadığı için bir an önce yetişkinliğe ulaşması beklenen gereksiz bir dönem olarak görülmüş ve bu anlamda geçiştirilmiştir. Çocuklarla ilgili toplumsal ve hukuksal pratikler de bu yönde şekillenmiştir. Çocuklara yönelik kurumların, hukuksal düzenlemelerin, felsefi ve sosyolojik düşüncenin gelişmesi ancak Rönesans ve Aydınlanma dönemleri ile başlamıştır. Kapitalist üretim düzeni ise çocukluğu “neslin devamını sağlayacak ve iş yükünü alacak cemaatin bir parçası” olarak görüldüğü durumdan bireylerin “sevgi nesnesi” olmaya terfi ettirmiş bir mucit olarak rol oynamıştır. Böylelikle kapitalizm “çocukluğun statüsünün” önceki dönemlere nazaran iyileşmesinde görece bir etkiye sahip olmuştur. Nitekim bu terfi ediş, varsıl ailelerinin çocukları ile sınırlı kalmış; yoksul ailelerin çocukları ise kapitalist üretim sisteminin emeğinden sınırsız bir şekilde faydalandığı ucuz iş gücü olarak sömürünün ve istismarın her türlüşüne maruz kalmışlardır.

Kapitalizmin çocukluk kavramında yarattığı bu çelişki günümüzde son bulmuş değildir. Özellikle küreselleşme süreci ile birlikte yeni bir ivme kazanan bu düzen değişik toplumsal kesimlere ait çocukları farklı biçimlerde etkileyerek “çocukluğu” her açıdan “kuşatma” altına almıştır. Varsıl ya da yoksul çocuklar öyle ya da böyle bu kuşatmanın içindedirler. Küreselleşme ekonomik sosyal ve siyasal birçok alanı ve kesimi etkileyip dönüştürdüğü gibi, çocukluğun yaşanış ve toplumlar tarafından algılanış biçimini de değiştirmektedir. Baş döndürücü bir hızla ilerleyen bu süreç çocukların öteden beri maruz kaldıkları mağduriyetleri hem derinleştirip hem de yanlarına yenilerini katarken yaşamın özel bir dönemi olarak kabul edilen çocukluğu da “görünmeze ve hissedilmeze” doğru savurmaktadır. Böyle bir yabancılaşma kuşkusuz tüm toplumları hiç de istenmeyen sonuçlarla yüzleştirecek gibi görünmektedir. Örneğin günümüzde gittikçe tırmanan şiddet, yalnızlık ve bencilleşmenin sebebinin kaybolan çocuklukta aramak pekâlâ mümkün görünmektedir. Oysa ki bugün çocukluk gittikçe artan binbir türlü hak ihlalleri karşısında büyük tehlike altındadır ve neredeyse can çekişmektedir.

Bu bakımdan çocukluk üzerinde hiç olmadığı kadar düşünmemiz, hiç olmadığı kadar soru ve çözüm üretmemiz gerekmektedir. Çocukluk nereye doğru gitmektedir? Çocukluğunu yitirmiş bir toplum hangi risklerle karşı karşıyadır? Çocukluğu niçin kurtarmalıyız? Çocukluğu nasıl yaşatmalıyız? Bu ve bunun gibi sayısız soruların sorulması sorunların çözüme kavuşturulması açısından kaçınılmazdır. Bu konuda doğru soruların sorulması ve çözümlerin sunulması konusunda akademiye büyük görevler düşmektedir. Sorunun büyüklüğü ve karmaşıklığı konunun farklı ama birbirini tanıyan disiplinler tarafından ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk başlı başına bir “çocukluk ve çocuk hakları” akademik alanının oluşmasını gerektirmektedir. Disiplinlerarası Çocuk Hakları Dergisi (DİÇOD) ise bu gereklilik doğrultusunda yayın hayatına başlamıştır. Bu anlamda derginin temel amacı çocuk haklarını da kapsayan çocukluk kavramına başta tarihsel, felsefi, edebi, sanatsal, sosyolojik, hukuki, politik olmak üzere birçok açıdan yaklaşmak ve sorunları geniş bir şekilde açıklayıp çözümleri kapsayıcı olarak ortaya koyabilmektir.

Dergimize alışmaları ve hakemlikleri ile katkı yapan tüm akademisyen ve araştırmacılara, dergiyi yayına hazırlayan ekibimize teşekkürlerimi sunar, derginin konuya ilgi duyan herkes için yararlı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Yasemin MAMUR IŞIKÇI

Giresun niversitesi
ocuk Hakları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü